

▲ Dnes stojí smírčí kříž spolu s dalším před kostelem v Dolním Žandově. Foto Stanislav Wieser.

Objevený, ukradený a přemístěný kříž

Jaroslav Dietl, Karlovy Vary

Od roku 1982 byl intenzivně hledán kamenný kříž, zvaný Cikánský, u obce Ždírnice na Chebsku. Naposledy jej spatřil a nakreslil v roce 1933 Karel Šrámek. Nalézt tento kříž se nepovedlo celé řadě členů Společnosti pro výzkum kamenných křížů, ač se takovými pátracími akcemi zabývali již před založením svého spolku v roce 1982 při muzeu v Aši. Teprve 10. únor 2002 byl pro skupinu Dietl, Milota a Rund velmi úspěšný. Kamenný kříž z roku 1694 byl konečně objeven. Ležel přes 60 let pod vrstvou zeminy v hloubce 20–40 cm. Na lící straně nese nápis: „1694 HIER LIGT BEGRABEN HANS WEIS EIN ZIGEINER“.

Co říkají o tomto kříži legendy?

Dr. Walter von Dreyhausen cituje Michla Urbana z Vídně z r. 1895: „Před mnoha lety tábořila v lese tlupa cikánů. Bylo to v časech, kdy les ještě

zakrýval celé okolí. Mezi nimi byl i starý dědek, který již neměl zuby a nemohl jíst ani to málo co měli, a tak rada starších rozhodla, aby starce pochovali za živa uprostřed tábora a na tomto místě postavili kamenný kříž s již zmíněným nápisem.“ Ludwig Köhler píše: „Na okresní silnici do Milíkova, tam kde les končí, stojí asi 1 m vysoký kříž ze žuly, kterému se lidově říká Cikánský kříž. Tvarem se podobá tzv. švédským křížům, které se vyskytují na Chebsku. Kolem tohoto kříže jsou dvě pověsti, o kterých se zmiňuje dr. Michl Urban ve svých spisech.“

První pověst praví, že dvě cikánské rodiny se dostaly do sporu, v jehož průběhu byl jeden cikán zabít. Pachatel musel na usmíření osadit tento kříž. Ve druhé pověsti se opakuje již zmíněný příběh o tlupě cikánů a pohřbení jednoho z nich.

- ▲ Nález kříže v roce 2002. Foto Helena Dietlová.
- ▼ Kresba z knihy Kamenné kříže Čech a Moravy podle původní kresby K. Šrámk z roku 1933.
- Kříž u překupníka. Foto Policie ČR.

Po nalezení byl kříž za účasti starostky Dolního Žandova pevně osazen na vhodnější místo v blízkosti nálezu. Radost z nalezení tohoto kříže však netrvala dlouho. Ani ne po 10 dnech nám bylo sděleno, že kdosi kříž ukradl.

Toto zjištění bylo oznámeno policii, která do jednoho měsíce kříž vypátrala. Pachatelé krádeže

byli dva Romové, kteří kříž předali překupníkovi v Trstěnicích k prodeji – pravděpodobně pro zájemce v Německu. Kříž byl vrácen na Obecní úřad v Dolním Žandově. Opětovné umístění na původní místo bylo riskantní, takže Cikánský kříž byl dne 9. září 2002 postaven ke kostelu v Dolním Žandově, kde stojí dodnes.

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ V červnu 2013 byla dokončena obnova části zaniklé železniční trati z Krásného Údolí do Horního Slavkova. Zprovozněný úsek je dlouhý 6 km a vede z Krásného Jesu do zastávky Ležnice, která byla nově pojmenována Horní Slavkov – Kounice. Vlaky na této trati přestaly jezdit v roce 1997 (viz článek v Arnice 1/2011). Obnovena je prozatím pouze nákladní doprava, přepravovat se budou především železniční vagóny vyráběné v Horním Slavkově, který byl celých 16 let od železnice paradoxně odstřižen. Přinejmenším o letošních prázdninách však budou jezdit i vlaky osobní, a to každou sobotu a neděli až do 1. září.

■ Na podzim loňského roku (2012) byly na bečovském hradě nalezeny zapomenuté zbytky věhlasné

mineralogické a paleontologické sbírky rodu Beaufort-Spontinů. Objevili je geologové při průzkumu jedné z částí hradu na provizorní skládce kamene. Po základní identifikaci bylo všech 167 kamenů zaevidováno a uloženo do bečovského depozitáře, kde čeká sbírku odborné vyčištění.

■ Letošní deštivé a chladné jaro zasadilo ránu hnízdícím čápům. Prostydnutí vajec a nedostatek potravy pro mláďata způsobily významné hnízdní ztráty u čápů bílých – docházelo k opuštění hnízd, vyhazování mláďat z hnízda i k úrazu vyčerpaných dospělých ptáků. Podobná situace byla i u čápů černých, kde letos nebylo úspěšné jedině ze sledovaných hnízdění ve Slavkovském lese.